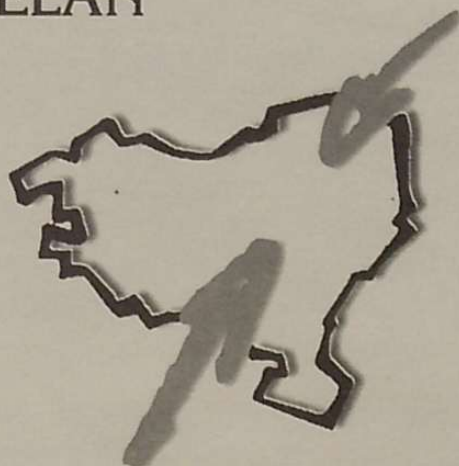

15 URTE KARTZELAN

- Urte asko irudituzén al zaizkizu 15 urte?
- Zer egin duzu azken 15 urtetan?
- Nolakoa zinen duela 15 urte?
- Nolakoa zara 15 urte eta gero?
- Nola pentsatzen zenuen duela 15 urte?
- Nola pentsatzen duzu 15 urte eta gero?

Imajinatzen al duzu zure burua azken 15 urte hauetan kartzelan egon behar izanda?

Eta dena herri oso baten eskubideen alde borroka egiteagatik; horixe izan da gure senide Jabi eta Ramonek azken 15 urte hauek kartzelan pasa behar izatearen arrazoia. Gu guztiok gure etxean libre bizitzeko beren bizitzako azken 15 urte hauek Espainiako kartzeletako kalabozoetan pasa dituzte, guk berriz, aske bizi garela uste badugu ere, oker gaude, ez baikara libre izango harik eta Jabi eta Ramon beste errepresaliatu politiko guztiekin batera gurekin etxean izan arte.

Jarraian Jabi eta Ramonek urte hauetan guztietan sufritu behar izan dutena ikus dezakezue. Errepresioak Euskal Herrian eman dituen zartakoetako batzuk ere aipatuko dizkizuegu.

Jabi Garmendia

Ramon Zabaleta

1984	
JABI	RAMON
<ul style="list-style-type: none"> • Abenduaren 3an Guardia Zibilak atxilotu zuen. 8 egun pasa zituen inkomunikatua eta torturatu egin zuten. Carabanchelen sartu zuten "Audiencia Nacional"etik pasa ondoren • Hilabete berean Alcala-Meco-ko espetxera trasladatua izan zen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Abenduaren 3an Guardia Zibilak atxilotu zuen. 8 egun pasa zituen inkomunikatua eta torturatu egin zuten. Carabanchelen sartu zuten "Audiencia Nacional"etik pasa ondoren. • Hilabete berean Alcala-Mecoko espetxera trasladatua izan zen.
<p>ERREPRESIOA URTE HORRETAN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Seguritate goreneko gartzelen garaia hasi zen. Gizonezkoak Herrera de la Manchakoan bildu zituzten eta emakumezkoak, berriz, Carabanchelekoan. • Herrera de la Manchako kartzelan hamar hilabeteko itxialdia burutu zuten (24 orduz ziegatik atera gabe). • "Herrerako Martxa" lehen aldiz egin zen. • 1879 abertzale atxilotu zituzten urtean zehar. • Otsailaren 8an GALEk Bixente Perurena eta Angel Gurmindu hil zituen. 	
1985	
JABI	RAMON
<ul style="list-style-type: none"> • Herrera de la Manchako kartzelara trasladatua izan zen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Herrera de la Manchako kartzelara trasladatua izan zen.
<p>ERREPRESIOA URTE HORRETAN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Azaroaren 26an Mikel Zabalza atxilotu zuten, handik 20 egunera Bidasoa ibiaian azaldu zen bere gorpua. • Jose Ramon Goikoetxea hilik azaldu zen Alcala-Mecoko espetxean (lepotik zintzilikatua eta lepoan labainkada bat zuela). • Puertoko espetxean hiru gose greba burutu ziren urte honetan. • Marivi eta Manolo atxilotu zituzten Lezon. 	

1986

JABI

- Gose greba egin zuen

RAMON

- Gose greba egin zuen

ERREPRESIOA URTE HORRETAN:

- Uztailan Herrera de la Manchán zeuden 80 preso zigor zeldetan sartu zituzten.
- Abuztuan beste 35 preso egoera berean.
- "Herrerako Martxak" 6.000 pertsona bildu zituen.
- Ekainaren 8an Joseba Asensio hilik azaldu zen Herrera de la Manchako espetxean.
- Presoek hiru gose greba egin zituzten.
- Gobernu Frantziarrak errefuxiatuen Espainaratzea areagotu zuen bapateko entregean bidez.
- Produktu frantsesen kontrako boikota deitu zuten A.A.B.ek.

1987

JABI

- Gertaera latzak bizi izan zituen Herrera de la Manchako kartzelan

RAMON

- Funtzionario eta guardia zibilaren jarrera oso bortitza zen arren presoek gogor eta tinko erantzun zieten jarrera hauei

ERREPRESIOA URTE HORRETAN:

- Kolektiboaren barraiatzea hasi zen, sakabanaketaren lehen faseari hasiera eman zion Espainiako gobernuak.
- Politika hau Enrique Mujika Herzogek (PSOE) jarri zuen martxan hau eta PNV/EAJren sostengu osoa izan zuen.
- "Sakabanaketak euskal preso politikoen damutzea zuen helburu eta gure bergizarteratze soziala. Gu barruan egotearen arrazoiak motibazio politikoetan oinarriturik daude". (BARRUTIK 4. zenbakia)
- Maiatzean Josu Retolaza preso hil zen, gartzelan sortu zitzaion azal-minbizi batek jota.
- Urte honetan 141 entrega burutu zituen Frantziak.
- Polizia Nacionalak TABIKES atxilotu zuen.

1988	
JABI	RAMON
<ul style="list-style-type: none"> • Urrian Burgosera trasladatu zuten. • Gose greba egin zuen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Caceres leko espetxera trasladatu zuten. • Gose greba egin zuen.
<p>ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN ETA ESPETXEAN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sakabanaketak jarraitzen dira etengabe estatu guztiko gartzelatarara. • Mikel Lopetegi hilik azaltzen da Herrerako espetxean. • Hiru hilabete beranduago Juan Carlos Alberdi hiltzen da Herrerako espetxean bihotzekoak jota. • Mikel Arrastiak bere burua hil zuen Guardia Zibilaren eskuetan ez erortzeagatik. • ETAk Revilla 8 hilabetez bahitzen du. • Ertzaintzak gogor erasotzen du hiriburuetako jaietan bandera espainola defendatuz. • Lezoko trafikanteak herritik bidaltzen ditu Lezoko herriak 	

1989	
JABI	RAMON
<ul style="list-style-type: none"> • Azaroan Granadara trasladatu zuten. Burgosetik Granadara trasladua izan zenean 15 egun egon zen desagertua familiak non zegoen jakin gabe. • Urte honetan gose greba bat burutu zuen Kolektibo osoarekin batera. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ramonek gose greba egin zuen Kolektibo osoarekin batera.
<p>ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Espainiar gobernuak dispertsio politika orokortzea erabaki zuen. • "Instituciones Penitenciarias"-ek kanpoko medikuen bisitak galarazi zituen. • Funtzionarioek ere preso kontrako jarrerak gogortu zituzten. • Abuztuan 500 preso baino gehiagok 90 kartzeletan itxialdia hasi zuten. • Argelen ETA eta Espainiako Gobernuaren arteko elkarrizketak hasi ziren. 	

1990

JABI

- Lagunen bisitak ukatu zizkieten, honek senideak bidai asko egitera behartu zituen. (Pertsona bakoitzeko 20.000 pzta behar dira Granada-ra joanetorria egiteko)

RAMON

- 23 ordu zeldetan pasatzen zituen eta patioan ordu bete bakarrik egon zitekeen.
- Senideen bisitak bakarrik onartzen zizkieten.

ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN:

- Sakabanaketak gartzela barrura zabaldu zuten presoak modulo esberdinetan banatuz eta ondorioz beraien arteko komunikazioa oztopatuz. Honek isolamendua eta indefentsio egoera areagotu zituen.
- Kartzeletan jipoiak, mehatxuak, irainak eta txantaiak eguneroko ohitura ziren.
- Otsailan A.A.B.ek deitutako manifa nazionalean milaka pertsona bildu ziren.
- Ekainean "Ttipi-Ttapa", amnistiaren aldeko mugimenduaren martxa nazionala egin zen.
- Abenduan 150 herri baino gehiagotan itxialdiak egin ziren.
- "Herrerako Martxa"n 12.000 lagun bildu ziren.
- Maiatzean Jose Manuel Sevillano GRAPOko preso hil zen 117 egunez gose greban egon ondoren.
- Mikel Zalakain euskal preso politikoa Martutenen hil zen mediku asistentzia ezagaitik.

1991

JABI

- Urriaren 8an hasita aste beteko gose greba egin zuen.
- Abenduaren 8an hasita aste beteko gose greba egin zuen.

RAMON

- Urriaren 14an hasita aste beteko gose greba egin zuen.
- Urte bukaeran beste aste beteko gose greba egin zuen.

ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN:

- Espetxeetan egoera gogortu egin zen: posta interberritu, bisitak galarazi, zelda eta moduloen aldaketa amaigabeak eta jarrera pertsonala baldintzatzeko zigorra eta sarien arteko filosofia ezarri zituzten.
- Presoen Kolektiboak hilaren 30ean gose greba hasi zuen espetxe guztietan era kordinatuan. Abenduaren 7tik 14ra denek batera burutu zuten gose greba.
- Jean Groix militante Bretoia Fresneseko espetxean hilik azaldu zen. Euskal errefuxiatuei laguntzeagatik atxilotu zuten.
- Juan Carlos Monteagudo eta Jon Erezuma hil zituen Guardia Zibilak Bartzelonako Llica d'Amunt herrian.
- Urrian "SENIDEAK" SORTU ZEN. Preso eta errefuxiatuen senideen elkartea.

1992	
JABI	RAMON
<ul style="list-style-type: none"> • Urte honetan berriro trasladatua zuten. Oraingo honetan Ocaña II (toledo) kartzelara. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aldi batez 10 minutuko bisitak bakarrik izan zituen, eta gainera hamabost egunean behin.
<p>ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Salto del Negro espetxean euskal presoak 42 eguneko gose greba egin zuten. Presoen egoera oso larria izatera iritsi zen. • Martxoaren 16tik apirilaren 23ra Ceutako presoek gose greba egin zuten, espetxeko zuzendaritzarekin akordioa lortu arte. • Apirilaren 24an, eta zuzendariarekin onartuko akordioa ez betetzeagatik, berriro ere gose greba hasi zuten. Oraingoan 38 egun iraun zuten. • Iñaki de Juana Chausek sei hilabetetan bost gose greba burutu zituen. Egoera fisiko larrian geratu zen. • Ekainean, ehunen bat senidek gose greba bat egin zuten Arantzazun 20 egunez. • Bidarteko atxilotetak egin zituzten. 	
1993	
JABI	RAMON
<ul style="list-style-type: none"> • Ocañan etengabeko modulo aldatketak jasan behar izan zituen. Eguneroko erritmoa apurtzeaz gain, zelda berriaren garbiketa egin behar zuten eta bisiten eguna ere aldatu zioten 	<ul style="list-style-type: none"> • Dispertsioaren krudeltsuna ezagutu zuen. Kartzela barruan ere banaka jarri zituzten eta beraien artean ere ezin zuten ez elkar ikusi ez hitzegin.
<p>ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caceres Ilko presoek 38 eguneko gose greba egin zuten. • Maiatzaren 15ean Pariseko Ospitale batean Pello Mariñela hil zen Fresneseko enfermerian 12 egun koma egoeraren ondoren. • Abuztuaren 20an Juan Calvo Arkauteko Kuartelean hil zuten atxilotu eta ordu batzuetara. • Gurutze lantzi hil arte torturatu zuen Madrilen Guardia Zibilak. • Xabier Kalparsoro, Indautxuko Komisariaren leihotik behera bota eta 20 egunetara hil zen. • Abenduan 658 pertsonak sei eguneko gose greba egin zuten Arantzazun. • Urte honetan 81 eraso fisiko egon ziren, 67 Guardia Zibilenak eta 14 funtzionarioenak. 	

1994

JABI

- Gose greba egin zuen urte honetan. Protesta askatasuna eta eraikuntza nazionalaren alde izan zen.

RAMON

- Gose greba egin zuen kolektibo osoa bezela. Protesta askatasuna eta eraikuntza nazionalaren alde izan zen

ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN ETA ESPETXEAN:

- Irailan Euskal Herriko 115 herri baino gehiagotan gose grebak eta mobilizazioak burutu ziren.
- Europako Torturaren Prebentziorako Komiteak, 1991 eta 1994ean espainiar gartzeletan egindako ikustaldien ondoren, presoek beren zigorra jatorrizko lekuan bete beharra, beren inguru sozialean bete behar zutela esan zuen.
- Urrian eta Abenduan Amnistiaren Aldeko Batzordearen izenean manifestazio nazionala burutu ziren.
- Matilde Arribillaga, Andoaingo Xabier presoaren ama hil zen kotxe batek harripatua, Senideen bilera batera zihoala.

1995

JABI

- Zelda arakatu zioten nahiz eta bera ez egon bertan.
- Gose greban egon zen.

RAMON

- Osasunerako eskubiderik gabe, kanpoko sendagileei ukatu zitzairen presoak atenditzeko eskubidea, ziurtasun neurriak argudiatuz. Mediku asistentzia era honek presoan heriotza eragin izan du.
- Gose greban egon zen.

ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN:

- Maiatzean euskal errefuxiatuek erbesteratze-neurriak apurtu zituzten Euskal Herrira itzuliz.
- Abenduan Donostiako Artzai Oneko Katedralean, barauldi itxialdia hasi zen astez-asteko txandaketekin, honela urte eta erdi iraun zuen.
- Legebiltzarreko bilkurak presoak Euskal Herriratzea eskatu zuen.
- Jabi Gorostiza, ekainean hil zen Basurtuko ospitalean espetxean, sortutako minbizi baten ondorioz.
- Urte honetan hamar eraso fisiko (jipoi) gertatu ziren kartzeletan. Bi Guardia Zibilek eginak eta 8 funtzionarioek...

1996	
JABI	RAMON
<ul style="list-style-type: none"> • Dispertsioaren kontra hamabost eguneko gose greba egin zuen urte honetan. • Dispertsioaren kontrako borrokaren bigarren fasean txapeoak hasi ziren kartzeletan. Jabik ere parte hartu zuen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dispertsioaren kontra hamabost eguneko gose greba egin zuen urte honetan.
<p>ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urtarrilan euskal presoek 15 eguneko txandakako gose greba hasi zuten. • Martxoan txandakako itxialdia edo "txapeoak" hasi zituzten. • Ehun udaletxe baino gehiagok presoak euskalherriratzearen aldeko mozioa onartu zuten. • Deportatu talde batek Euskal Herrira bueltatzea erabaki zuen, deportazioa hautsi zuten. • ELA eta LAB sindikatuek sakabanaketaren amaiera eskatuz Senideak-en idazkia sinatu zuen. 	
1997	
JABI	RAMON
<ul style="list-style-type: none"> • Komunikazioa interbenitu egiten zioten: kartak irakurri, bisitak grabatu etabar. • Jabik, beste euskal preso politikoek bezala, ez du intimitaterako aukerarik. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikasketak burutzeko zailtasunak izan zituen. Behar zuen materiala berandu iristen zitzaion, batzuetan kurtsoren amaiazen. Euskaraz zeuden testoak hiru hilabete behar zuten itzultzeko.
<p>ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Euskal preso politikoek kolektiboak gose greba mugagabea hasi zuen. A.A.B. eta senideek eskatuta utzi egin zuten. 25 egun gose greba eman eta gero. • Apirilean Borroka Eguna egin zuten espetxe guztietan. • Hemendik aurrera gartzela bakoitzan bere borrokaldiko dinamika propioa antolatzen hasi ziren. • Otsailan 7 pertsonen gose greba mugagabea egin zuten, 40 egunetara ospitale-ramatean amaitu zen. • ETAk espetxetako frentean su-etena aldarrikatu zuen. • Otsailean J.M. Arazmendi "KATXUE" preso bere zeldan zintzilikatua azaldu zen. • Uztailean Juan Carlos (PELI) euskal preso politiko hilik azaldu zen bere zeldan, Albazeteko kartzelan. 	

1998

JABI

RAMON

- Etengabeko protestak egin ziren Ocañako kartzelan, presoek euskal-herriratzea aldarrikatzen zuten kamisetak jantzi zituzten, txapeoak, patioan enkartelatu...

- Bere aitaren osasun egoera txarra dela eta denbora asko zeramaten elkar ikusi gabe. Hori ez zen gertatuko legea bete eta Euskal Herriak ekarriko balute.

ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN:

- Urtarrilean Presoen kolektiboak plantoa egin zuen. Espetxez-espexeko dinamikak aurrera jarraitu zuen.
- Abenduan, lau txandetan banatuta, astebeteko gose grebak egin zituen presoek kolektiboak.
- Ekainean Senideen gose greba Iruñean.
- Espetxeetako Behatoki Internazionalak dispertsio politikoa salatu zuen eta euskal herritarrek jasandako tortura ere bai
- Irailan ETAk bere ihardunbide armatuaren su-eten mugagabea aldarrikatu zuen.
- 210 udaletxe baino gehiagok Senideak-en mozio bat onartu zuten eta Abenduan Senideak-en antolatu zituen mobilizazioetan parte hartu zuten.

1999

JABI

RAMON

- 15. urtea kartzelan dagoela. Abenduan baldintzapeko askatasunaren legean barruan sartu da, ondorioz, eta legea betez gero, kalean egon behar luke.

- 15. urtea kartzelan dagoela. Abenduan baldintzapeko askatasunaren legean barruan sartu da, ondorioz eta legea betez gero, kalean egon behar luke.

ERREPRESIOA EUSKAL HERRIAN:

- Urte hasierarekin espetxeetako dinamika ere martxan jarri da bakoitzak bere protestaldi mota burutzen duelarik.
- Urtarrilean Lizarra-Garazi sinatu zuten taldeek manifa naizionala antolatu zuten.
- Martxoan Zamalbide auzoan Gerestaren gorputza agertu zen, TXAKURREK TIROZ AKATUA.
- 20 presok GOSE GREBA mugagabea hasi dute.